

Αξιολόγηση

ΣΤΕΡΕΥΕΙ ΠΛΕΟΝ ΤΟ ΘΕΥΓΟΝΟ ΣΕ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι αντοχές δείχνουν να τελειώνουν και κάθε μέρα που περνά χωρίς να ολοκληρώνεται η συμφωνία με τους δανειστές κοστίζει ακριβά στην πραγματική οικονομία

Σημάδια παράλυσης ξανά στην οικονομία, στην πλάτη της οποίας κυβέρνηση και δανειστές παίζουν ένα επικίνδυνο παιχνίδι καθυστέρησης.

Η άνοδος του ποσοστού των νοικοκυριών που μόλις τα βγάζουν πέρα, το ιστορικό χαμηλό των καταθέσεων και τα μηνύματα επιδείνωσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης όπως καταγράφονται στην προ ημερών έκθεση του ΙΟΒΕ δείχνουν ότι οι αντοχές τελειώνουν.

Τα λένε μεταξύ τους οι επιχειρηματίες που μιλούν για αύξηση των περιστατικών αναστολής κάθε είδους πληρωμών – φορολογικών, μισθολογικών και προς προμηθευτές. Τα είπαν την Τετάρτη και οι τραπεζίτες στον υπουργό Οικονομικών Ευκλείδη Τσακαλώτο κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για τις καθυστερήσεις στην αξιολόγηση με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την προώθηση νομοθετικών πρωτοβουλιών σχετικά με τον εξωδικαστικό συμβιβασμό για τα κόκκινα δάνεια, τη ρευστότητα και την πιστωτική επέκταση. «Κάθε ημέρα που περνά δίχως ολοκλήρωση της αξιολόγησης κοστίζει στην οικονομία, και όσο εσείς καθυστερείτε με τις νομοθετικές ρυθμίσεις για τα κόκκινα δάνεια, τον εξωδικαστικό συμβιβασμό και την ασυλία για την υπογραφή τραπεζικών στελεχών που χειρίζονται επιχειρηματικές αναδιρθρώσεις τόσο καθυστερούμε κι εμείς να κάνουμε ό,τι χρειάζεται για να μειωθούν κατά 40% τα κόκκινα δάνεια ως το 2019», ήταν όπως λέγε-

ται το μήνυμά τους στον Τσακαλώτο.

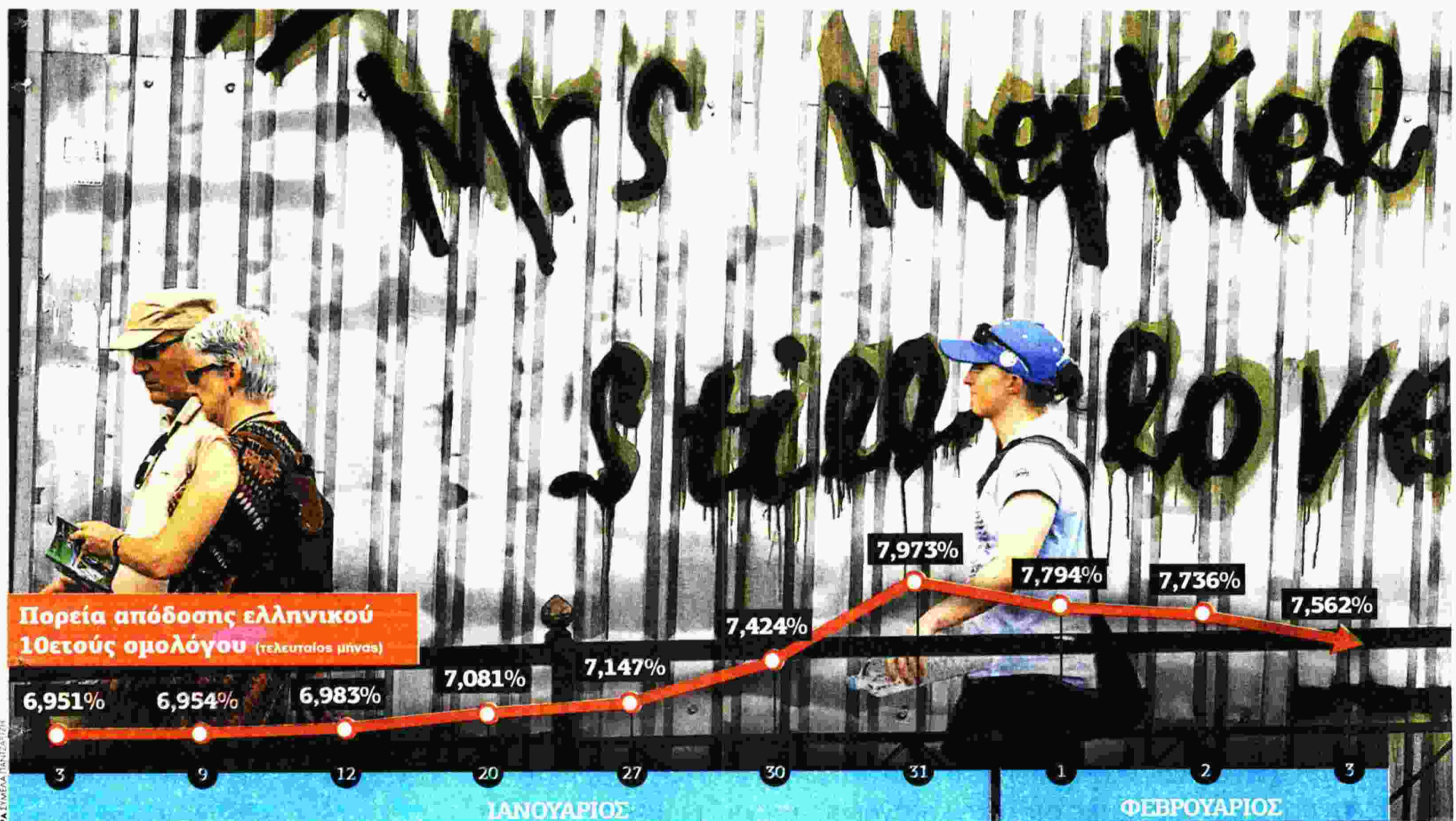
Όμως ο μεγαλύτερος απτή τη στιγμή κρυφός κίνδυνος από τη μεγάλη καθυστέρηση της αξιολόγησης, σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του ΙΟΒΕ Νίκο Βέττα, και ανεξάρτητα από τον επιμερισμό των ευθυνών, δεν είναι τόσο ότι στενεύουν τα περιθώρια για αύξηση της ρευστότητας. Είναι ότι αυξάνεται στα μάτια κάθε τρίτου, επενδυτή και μη, το έλλειμμα αξιοπιστίας συνολικά όσων από κοινού χειρίζονται το ελληνικό πρόγραμμα. «Αυτό για τη χώρα μας, για το κάθε νοικοκυριό και την

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΙΝΤΙΚΑΚΗ

κάθε επιχείρηση μεταφράζεται σε πραγματικό και υψηλό κόστος, που πρέπει και μπορεί να αποφευχθεί», εκτιμά ο κ. Βέττα.

Τραπεζίτες και επιχειρηματίες γίνονται καθημερινά μάρτυρες φαινομένων υποτροπιασμού στο επενδυτικό περιβάλλον τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδος. Αν και οι αξίες των ελληνικών περιουσιακών στοιχείων βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, άνθρωποι που συνομιλούν με ξένους επενδυτές, διαχειριστές και hedge funds μεταφέρουν μια σταθερή εικόνα δισταγμού για τοποθετήσεις στην Ελλάδα.

Αποτυπώνεται καταρχάς στις αποστάσεις ασφαλείας που κρατούν από τη χώρα και φτάνει σε προσωρινό, τουλάχιστον, πάγωμα ειλημμένων αποφάσεων. Τέτοια είναι η περίπτωση επενδυτικών κεφαλαίων από το Ντουμπάι και το Κουβέιτ τα οποία προ ημερών ενημέρωσαν την ελληνική εταιρεία συμβούλων με την οποία συνεργάζονται ότι αναστέλλουν δύο projects στη βιομηχανία λόγω παρατεταμένης αβεβαιότητας.

ΤΙ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ. Ίδια εικόνα αντλούν έλληνες συνομιλητές αμερικανικών και αγγλικών funds με θέσεις σε ελληνικά ομόλογα και μετοχές εισηγμένων υψηλής κεφαλαιοποίησης. «Η Κύπρος δανείστηκε με μηδενικό επιτόκιο από τις αγορές και εσείς ακόμη περιμένετε από μηχανής θεούς, μας λένε διαχειριστές ξένων funds», σχολιάζει στέλεχος εταιρείας συμβούλων μεταφέροντας το κλίμα για την Ελλάδα. Η Κύπρος δανείστηκε χρήματα για 13 εβδομάδες με επιτόκιο 0,02% (ετσοιοποιημένο), την ώρα που η Ελλάδα πληρώνει για 26 εβδομάδες επιτόκιο 2,97%. Την ίδια ώρα, η απόδοση του 10ετούς ομολόγου της Κύπρου διαμορφώνεται στο 2,1% έναντι 7,57% χθες του αντίστοιχου ελληνικού, που τις τελευταίες ημέρες ενισχύθηκε χάρη στη «δραχμολογία» την οποία άνοιξε ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ Νίκος Ξυδάκης. Ούτε είναι τυχαίο ότι το Χρηματιστήριο παραμένει κολλημένο στις 650 μονάδες, αφού αν έβλεπε μεγάλες θετικές προοπτικές

θα είχε ξεκινήσει ράλι όπως συμβαίνει πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις. «Επιμένει πάντως η αγορά να βλέπει το ποτήρι μισογεμάτο, αφού παρά τα πωγουρίσματα, το βασικό μας σενάριο είναι ότι η αξιολόγηση θα κλείσει», διευκρινίζει ο Μάνος Χατζιδάκης, υπεύθυνος τμήματος αναλύσεων της Beta Securities.

Στην πραγματική ωστόσο οικονομία η εικόνα είναι πολύ χειρότερη. Πίσω από μια βιτρίνα δέκα δεκαπέντε μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων το οξυγόνο στερεύει για δεκάδες χιλιάδες άλλες, που είτε παγώνουν τις πληρωμές είτε ακόμη χειρότερα, όταν πρόκειται για διασωληνωμένες, φοβούνται ότι μπορεί και να μην επιζήσουν στη νέα περίοδο υπομονής που απαιτεί από αυτές το πολιτικό μας σύστημα.

ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΛΥΣΗ. Στις χιλιάδες αυτές εταιρείες που ανήκουν στην κατηγορία όσων έχουν ανάγκη από μια «λύση εδώ και τώρα», όσο θα καθυστερεί η διαπραγμάτευση θα προστίθενται καθημερινά κι άλλες. Για τις εταιρείες αυτές κάθε μήνας παράτασης μπορεί πραγματικά να κάνει τη διαφορά ανάμεσα στη σωτηρία και την καταστροφή. Όσο δεν θα ομαλοποιείται η κατάσταση της οικονομίας τόσο θα δυσκολεύει η εξεύρεση ενός «λευκού ιππότη» για χιλιάδες εταιρείες με κακή διαχείριση ή πολλές αμαρτίες από το παρελθόν που περιμένουν να σκάσουν.

«Ζούμε στην ουσία μια διαδικασία που σκοτώνει τα άρρωστα, ενώ λεί-

πει η αντίστοιχη διαδικασία που θα βοηθήσει να γεννηθούν τα καινούργια», εξηγεί οικονομολόγος του ΣΕΒ. Συνεχίζει να απουσιάζει, προσθέτει ο συνομιλητής μας, η βεβαιότητα ότι η χώρα θα παραμείνει στο ευρώ, ότι οι τράπεζες δεν κινδυνεύουν, ότι η διαχείριση των κόκκινων δανείων θα προχωρήσει, ότι τα δημοσιονομικά προβλήματα θα πάψουν να λύνονται μόνο με νέους φόρους. Ούτε όμως υπάρχει και η αναγνώριση από τους δανειστές, σχολιάζει ο ίδιος με νόημα, ότι η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Ελλάδας αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση, ότι η χώρα δεν είναι Βέλγιο και ότι η πίεση για νέους φόρους πνίγει τον ιδιωτικό τομέα, τον μόνο που παράγει.

ΣΟΒΑΡΗ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. Δεν είναι η πρώτη φορά που ο κόσμος της πολιτικής δεν αντιλαμβάνεται τη σοβαρότητα της κατάστασης και που όλοι συνιστούν υπομονή πιστεύοντας ότι αφού μέχρι τώρα έχει αντέξει το σύστημα, θα αντέξει κι άλλο. Αλλά αυτό είναι εντελώς αυθαίρετο συμπέρασμα. Όσο αυθαίρετη είναι και η προσπάθεια της κυβέρνησης να πείσει ότι η οικονομία έχει μπει σε τροχιά ανάκαμψης, αφού την διαψεύδουν τα ίδια τα επίσημα στοιχεία.

Από τη μια μεριά σοβαρές επενδύσεις δεν έρχονται και οι μικροεπενδύσεις που γίνονται κατευθύνονται στην εστίαση, δηλαδή σε καφετέριες, μπαρ και σουβλατζίδικα (μελέτη Endeavor Greece), δηλαδή σε αντιπαραγωγικούς τομείς. Από την άλλη, η υπερφορολόγηση, η μείωση των καταθέσεων και του διαθέσιμου εισοδήματος, δεν προωινίζεται επ' ουδενί βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΕΒ, ΙΟΒΕ). Υγιής οικονομία δεν μπορεί να προκύψει από πλεονάσματα που προέρχονται από υπερφορολόγηση και στάση πληρωμών εκ μέρους του κράτους. Φυσικό επακόλουθο των παραπάνω είναι να διευρύνονται οι επιφυλάξεις για τις πιθανότητες εκτίναξης φέτος της οικονομίας με ρυθμό 2,7%. Το μεν ΙΟΒΕ θέτει τον πήχη μεταξύ 1,5% και 1,8% η δε Pricewaterhouse Coopers ανάμεσα στο 1% και 1,5%. Ισχνές οι επενδύσεις διαμορφώθηκαν πέρυσι σε 20 δισ. ευρώ ή στο 12,4% του ΑΕΠ από 30% το 2008 και έναντι ποσοστού 23% στην ΕΕ, ενώ ελάφρυνση των capital controls στον ορίζοντα δεν διαφαίνεται.

Ο άρρωστος και η υπομονή

Ο πολιτικός κόσμος αφήνοντας τον χρόνο να κυλά εις βάρος της αγοράς είναι σαν να απαιτεί από αυτήν να κάνει υπομονή και να προσαρμοστεί στους δικούς του χρόνους. «Είναι σαν να έχεις τον άρρωστο στο χειρουργείο και οι γιατροί να διεξάγουν από πάνω του φιλοσοφική συζήτηση για τον Αριστοτέλη», όπως χαρακτηριστικά λέει οικονομολόγος του ΣΕΒ. Το ερώτημα είναι αν ο άρρωστος αντέχει να κάνει άλλη υπομονή

